

УДК 37.013.21

Мирослав Коваль,
доктор педагогічних наук, професор,
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
ORCID ID 0000-0002-0662-862X

Ігор Коваль,
кандидат педагогічних наук,
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
ORCID ID 0000-0002-9204-9228
DOI: 10.33099/2617-1775/2021-02/100-107

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ

У статті аргументовано, що спеціальна освіта майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах передбачає врахування методологічних ідей і вимог до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти Державної служби України з надзвичайних ситуацій, що відображають сукупність принципів професійної підготовки. До основних принципів професійної підготовки, що необхідно реалізовувати у професійній підготовці фахівців служби цивільного захисту, віднесено принципи професійної спрямованості навчання, випереджального розвитку, фундаменталізації, інформатизації, неперервності й наступності. Усі зазначені принципи реалізуються в тісному взаємозв'язку, взаємозумовлюючи і продукуючи один одного.

Ключові слова: *принципи професійної підготовки; професійна готовність; рятувальники; компетентність; інформатизація; безпека людини.*

У ХХІ столітті освітня галузь стала фундаментальною сферою формування інтелектуального капіталу людини, планетарним фактором розвитку суспільства, пріоритетом розвинених країн, де Україна не є винятком. За роки незалежності нашої держави сформувалась законодавча база освіти, проте виникла потреба розробки та обґрунтування методологічних основ шляхом пізнання нинішніх інтерактивних форм мислення, де особлива увага приділяється дослідженням, що пов'язані із матеріально-технічною базою. Зокрема останнє націлює нас на вивчення принципів професійної підготовки майбутніх рятувальників у закладах вищої освіти (ЗВО) Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України).

В. Андрущенко зазначив, що професійна освіта потребує повноцінної модернізації й оновлення змісту професійної підготовки відповідно до світових стандартів, новітніх технологій [1]. У цьому контексті Н. Ничкало вказує на те, що всім етапам суспільного розвитку продукують проблеми пов'язані з науково-технологічним і соціально-економічним проривами, розв'язок яких вимагає новітніх підходів із врахуванням змін життєдіяльності соціальних систем [13].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Першу систематизацію принципів навчання зробив Я. Коменський, де вказав, що у навчанні й

вихованні потрібно враховувати природні, вікові та психологічні особливості особистості. Педагоги (О.Вишневський, І.Зайченко, І.Підласий та інші) розглядаючи принципи дидактики вказали на цілісну проблему їх формування й класифікації. Також, принципи освіти досліджували Я.Болюбаш, Н.Кириченко, В.Кремень, М.Курко, А.Литвин, Н.Ничкало, В.Ортинський, Л.Руденко, Р.Шаповал та інші, де розкрили окремі їх аспекти в конкретній сфері життєдіяльності.

Проте, комплексний аналіз науково-педагогічних джерел свідчить, що на даному етапі поза увагою науковців залишається конкретизація та обґрунтування основних принципів професійної підготовки рятувальників до діяльності в екстремальних умовах.

Метою статті є виокремлення й обґрунтування основних принципів професійної підготовки рятувальників у ЗВО ДСНС України.

Виклад основного матеріалу: особливості професійної підготовки фахівців ДСНС України потребують визначення принципів, що висвітлюють закономірності формування особистості фахівця, утворюють систему та забезпечують взаємозв'язок загальної й профільної освіти [12, с. 15-16]. Одним із перших такі принципи обґрунтував С.Батишев, оскільки розгорнуто висвітлив наукові підходи організації освітнього процесу, аргументував шляхи вдосконалення начального процесу, управління й методичної роботи. Він наголошував, що для вирішення проблем освіти потрібно аналізувати нововведення, на основі яких розробляти й впроваджувати найдосконаліші та найраціональніші засоби його організації [3, с. 14]. У своїх напрацюваннях науковець погоджується із Міжнародною організацією праці, що найбільш гнучкою з існуючих систем фахової підготовки є блоково-модульна технологія, яка сприяє швидкісній підготовці молоді, підвищенню їх кваліфікації та перепідготовці [2, с. 45]. Враховуючи зазначене, необхідно враховувати у процесі підготовки рятувальників до діяльності в надзвичайних ситуаціях такі принципи професійної освіти: професійної спрямованості навчання, випереджального розвитку, фундаменталізації, інформатизації, неперервності й наступності.

Першим і основним принципом професійної освіти є принцип *професійної спрямованості навчання*, що має на меті стратегічне орієнтування начального процесу [4, с. 50]. Принцип є основою взаємозв'язків загальних знань і способів їх вживання, конкретних знань і прийомів їх використання на рівні визначеної професії [7, с. 34]. Р.Гуревич спільно із А.Коломієць вказали, що принцип професійної спрямованості навчання базується на використанні педагогічних засобів, при умові продуктивного засвоєння молоддю знань, умінь, навичок, де формується інтерес до майбутньої професії [4, с. 52]. У цьому контексті А.Литвин, наголосив, що цей принцип поєднує в собі специфіку професії із всебічним розвитком особистості, де спецпідготовка наповнена індивідуальним змістом [11, с. 217-218]. Цікавим для нашого дослідження є погляди М.Козяра, де вказано, що для формування екстремально-професійної спрямованості, керівництво структурних підрозділів надзвичайних ситуацій повинно створити умови, які сприятимуть зацікавленості рятувальника у власному професійному

становленні [9, с. 135]. З огляду на погляди науковців, освітній процес у ЗВО ДСНС України повинен орієнтуватися на специфіку цивільного захисту, а це сприятиме розробленню й впровадженню нових навчальних планів, програм, де враховуватиметься цілісність професійної підготовки.

На основі цього принципу навчальний процес у ЗВО ДСНС України формує у рятувальників інтерес до професійної діяльності в екстремальних умовах. Сама ж професійна спрямованість навчання «коригує» й направляє процес професійної підготовки фахівців служби цивільного захисту у відповідності до встановленого розпорядку дня, сприяючи вибору спеціалізації із врахуванням кваліфікаційних вимог ДСНС України та МОН України, де рятувальники отримають професійно важливі знання, вміння, навички й компетентності.

Президент НАПН України В. Кремень вказав на важливості модернізації системи освіти наголосивши, що сьогодні фахівцям замало механічної передачі педагогами знань, тому необхідно навчити перших отримувати інформацію й набувати знання, при цьому сформувавши потребу і вміння їх застосовувати [10, с. 68]. З огляду на це, наступним є *принцип випереджального розвитку* на основі якого забезпечується відповідність компетентностей, рівня й якості кваліфікації вимогам технічного прогресу. Тут мається на увазі, що метою освітнього процесу є не лише опанування професійної діяльності, а й інтелектуальний розвиток особистості. З огляду на підготовку рятувальників у ЗВО ДСНС України випереджальний розвиток формується при використанні інноваційних методів моделювання ситуацій невизначеності, в результаті чого, кожен майбутній фахівець формує відповідно до власних особистісних властивостей алгоритм безпомилкових дій, що використовуватиметься ним в процесі професійної діяльності, результат якої на пряму залежить від компетентності керівника випередити невідому стихію.

Наступним у нашому дослідженні а *принцип фундаменталізації* який має на меті зорієнтувати освіту на підвалини духовно-моральної й практичної діяльності майбутніх спеціалістів у процесі їхнього самопізнання й саморозвитку. Р. Гуревич наголосив, що бажання досягнути гармонії між людиною й суспільством поклало проблему фундаменталізації змісту освіти, а це в свою чергу, сприятиме позитивній адаптації особистості до постійних соціальних, економічних і професійних змін [5, с. 53]. У цьому ж напрямі розкриває свої погляди Л. Руденко, вказуючи, що фундаментальність освіти, для формування цілісної картини світу, сприяє осмисленню і дотриманню людством беззаперечних законів природи і суспільства, передбачаючи багатогранну природничу й гуманітарну підготовки [17, с. 171].

Фундаменталізація освіти у ЗВО ДСНС України є важливою передумовою компетентнісного становлення рятувальників, що диктує оптимальне співвідношення їх теоретичної й практичної складових, та головне – сприяє проектуванню набутих знань в професійній діяльності. Тобто принцип фундаменталізації має на меті організувати й направити процес навчання в русло забезпечення метаморфозу навчально-пізнавальної діяльності в фахову, при цьому потрібно дотримуватись балансу між набутими знаннями, вміннями,

навичками та фундаментальною освітою, оскільки це є критерієм компетентності спеціаліста в галузі безпеки людини.

XXI століття здійснило науковий мережевий прорив, який сприяє обміну інформацією, досвідом, постійним прогресом інформаційних складових, в результаті чого у професійній підготовці педагога змушені враховувати *принцип інформатизації*. На думку науковців інформатизація освіти – це сукупність методів, процесів, програмно-технічних засобів, які інтегровані для опрацювання, зберігання, передачі, використання, розповсюдження інформації відповідно до потреб користувачів. У літературі виокремлюються такі цілі інформатизації суспільства: забезпечення доступу до інформації; забезпечення випереджального навчання; підвищення якості освіти через упровадження та використання у навчальний процес новітніх інформаційних технологій; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей на базі індивідуалізації освіти [16, с. 42]. Використання в освітньому процесі інформаційно-телекомунікаційних технологій сприяє більш наочно й проблемно-орієнтовано вивчати навчальний матеріал, виокремлюючи при цьому зв'язки між дисциплінами й науковими галузями [6, с. 18]. А. Литвин вказав на універсальність принципу, довівши що він відображає наукове розуміння процесу освіти, основою якого є використання можливостей інформаційно-телекомунікаційних технологій, які виступають всезагальними прийомами наукового пізнання [11, с. 215-217]. Практична сутність принципу інформатизації полягає у формуванні професійно важливих компетентностей, які сприятимуть набуттю знань, вмінь, навичок майбутніми фахівцями для здійснення ними трудової діяльності в інформаційному суспільстві [17, с. 174]. У ЗВО інформатизація полягає не лише у забезпеченні комп'ютеризованою технікою і навчання на ній, а вимагає трансформації навчальних планів так, щоб у них використовувалось інформаційні технології, що сприятиме доступу до глобальних мережевих систем усіх учасників педагогічного процесу [8, с. 102].

У професійній підготовці рятувальників принцип інформатизації займає ключове місце, оскільки сприяє індивідуалізації освітнього процесу, забезпечивши його інформативність. Також усі структурні підрозділи ДСНС України за допомогою інформаційних технологій отримують повідомлення про ситуацію небезпеки, в результаті чого караул який несе службу в підрозділі отримує повну картину району виїзду, де відзначено всі небезпечні об'єкти, які можуть завадити ліквідації надзвичайної ситуації.

Останнім є *принцип неперервності й наступності*, який підкріплює принцип інформатизації. На конференції ЮНЕСКО у 1965 році вперше розглянуто Концепцію неперервної освіти [14, с. 156-159]. В Україні під керівництвом Н. Ничкало обґрунтовано й прийнято Концепцію державного стандарту професійно-технічної підготовки, де розглянуто принципи, загальні засади, зміст і прогнозування неперервності освіти [15, с. 70-71]. Варто відзначити погляди М. Козяра, де вказано, що неперервність полягає в опануванні знань, технологій і формування професійно важливих якостей особистості, тому внутрішнім механізмом неперервності освіти тут виступає

наступність, що сприяє збереженню знань, вмінь, навичок на кожному її етапі [9, с. 135].

Необхідно віддати належне принципу неперервності й наступності у підготовці фахівців ДСНС України, оскільки світовий науково-технологічний прогрес постійно вводить новітні технології запобігання, рятування й ліквідації надзвичайних ситуацій, що змушує постійно особовий склад рятувальних підрозділів підвищувати кваліфікацію. В результаті чого, фахівці виконуватимуть поставлені задачі затрачаючи менше часу та зусиль не зважаючи на їхні фізіологічні особливості. Тобто принцип сприяє саморозвитку особистості як в повсякденній, так і професійній діяльності.

Висновки: таким чином, ми виокремили й обґрунтували основні принципи професійної підготовки рятувальників у ЗВО ДСНС України: професійної спрямованості навчання, випереджального розвитку, фундаменталізації, інформатизації, неперервності й наступності. На нашу думку, саме ці принципи є об'єктивним підґрунтям для формування професійної готовності рятувальників до діяльності в екстремальних умовах. Розглянуті принципи професійної підготовки перебувають у постійному теоретико-методологічному розвитку, тому вони є відкритими до інноваційних доповнень.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці й обґрунтуванні моделі професійної підготовки фахівців цивільного захисту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. П. Проблеми і перспективи розвитку вищої освіти в Україні на зламі століть / В. П. Андрущенко // Директор школи. – 2000. – № 43. – С. 8-9.
2. Батышев С. Я. Блочно-модульное обучение : учебное пособие / С. Я. Батышев. — М., 1997. — 258 с.
3. Батышев С. Я. Научная организация учебно-воспитательного процесса / С. Я. Батышев. — 3-е изд. — М. : Высш. школа, 1980. — 456 с.
4. Гуревич Р. Професійна спрямованість як принцип навчання у професійно-технічних навчальних закладах / Роман Гуревич, Алла Коломієць // Професійно спрямоване навчання і виховання особистості : зб. наук. праць / за ред. Г. П. Васяновича. — Львів : ЛДУБЖД, 2006. — С. 49-63.
5. Гуревич Р. С. Концептуальні засади інформатизації сучасної освіти / Р. С. Гуревич // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи: зб. наук. праць. — Львів : ЛДУБЖД, 2006. — Вип. 1. — С. 52-57.
6. Гуревич Р. С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Роман Семенович Гуревич. — К., 1999. — 33 с.
7. Дубинчук О. С. Диференціація змісту математичної освіти в училищах різних професійних напрямків / О. С. Дубинчук // Диференційоване навчання у закладах профтехосвіти : наук. метод. зб. / відп. ред. Н. Ничкало. — К.: НДІ педагогіки України, 1992. — С. 29-39.
8. Козяр М. М. Використання інтерактивних технологій навчання у ВНЗ : проблеми і шляхи їх вирішення / М. М. Козяр // Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності : зб. наук. праць. — Львів : ЛДУ БЖД, 2010. — № 4. — Ч. II. — С. 102–105.
9. Козяр М. М. Екстремальна-професійна підготовка до діяльності в надзвичайних ситуаціях / М. М. Козяр. — Львів : СПОЛОМ, 2004. — 376 с.
10. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні: інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. — К. : Грамота, 2005. — 448 с.

11. Литвин А. В. Інформатизація професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю: [монографія] / Андрій Вікторович Литвин. — Львів: Компанія «Манускрипт», 2011. — 498 с.
12. Махмутов М. И. Принципы обучения как системообразующий фактор взаимосвязи общего и профессионального образования в среднем профтехучилище / М. И. Махмутов, В. С. Безрукова // Взаимосвязь общего и профессионального образования учащихся средних ПТУ. — М. : Изд. АПН СССР, 1983. — С. 15-31.
13. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія / Н. Г. Ничкало // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. — 2001. — Вип. 1. — С. 9-22.
14. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта — тенденція світова / Н. Г. Ничкало // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002 : Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. — Частина 2. — Харків: «ОВС», 2002. — С. 148-161.
15. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта : міжнародний аспект / Н. Г. Ничкало // Неперервна професійна освіта : проблеми, пошуки, перспективи : [монографія] / За ред . І. А. Зязюна. — К. : Видавництво «Віпол», 2000. — С. 58-80.
16. Руденко Л. А. Психолого-педагогічні засади діяльності педагога сучасної професійної школи : навчально-методичний посібник / Г. С. Дегтярьова, М. М. Козяр, Л. А. Руденко, А. В. Шиделко // за ред. Л. А. Руденко. — К. : Педагогічна думка, 2013. — 144 с.
17. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах : [монографія] / Лариса Анатоліївна Руденко. — Львів : Піраміда, 2015. — 342 с.

REFERENCES

1. Andrushchenko V. P. Problemy i perspektyvy rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na zlami stolit / V. P. Andrushchenko // Dyrektor shkoly. — 2000. — № 43. — S. 8-9.
2. Batushev S. Ya. Blochno-modulnoe obuchenye : uchebnoe posobyе / S. Ya. Batushev. — M., 1997. — 258 s.
3. Batushev S. Ya. Nauchnaia orhanyzatsyia uchebno-vospitatelnoho protsessа / S. Ya. Batushev. — 3-e yzd. — M. : Vussh. shkola, 1980. — 456 s.
4. Hurevych R. Profesiina spriamovanist yak pryntsyр navchannia u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh / Roman Hurevych, Alla Kolomiiets // Profesiino spriamovane navchannia i vykhovannia osobystosti : zb. nauk. prats / za red. H. P. Vasianovychа. — Lviv : LDUBZhD, 2006. — S. 49-63.
5. Hurevych R. S. Kontseptualni zasady informatyzatsii suchasnoi osvity / R. S. Hurevych // Informatsiino-telekomunikatsiini tekhnolohii v suchasniі osviti : dosvid, problemy, perspektyvy : zb. nauk. prats. — Lviv : LDUBZhD, 2006. — Vyp. 1. — S. 52-57.
6. Hurevych R. S. Teoretychni ta metodychni osnovy orhanizatsii navchannia u profesiino-tekhnichnykh zakladakh : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ped. nauk : 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» / Roman Semenovych Hurevych. — K., 1999. — 33 s.
7. Dubynchuk O. S. Dyferentsiatsiia zmistu matematychnoi osvity v uchylyshchakh riznykh profesiinykh napriamkiv / O. S. Dubynchuk // Dyferentsiiovane navchannia u zakladakh proftekhosvity : nauk. metod. zb. / vidp. red. N. Nychkalo. — K. : NDI pedahohiky Ukrainy, 1992. — S. 29-39.
8. Koziar M. M. Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii navchannia u VNZ : problemy i shliakhy yikh vyrishennia / M. M. Koziar // Visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu bezpeky zhyttiediialnosti : zb. nauk. prats. — Lviv : LDU BZhD, 2010. — № 4. — Ch. II. — S. 102-105.
9. Koziar M. M. Ekstremalna-profesiina pidhotovka do diialnosti v nadzvychainykh sytuatsiiakh / M. M. Koziar. — Lviv : SPOLOM, 2004. — 376 s.

10. Kremen V. H. Osvita i nauka v Ukraini : innovatsiini aspekty. Stratehiia. Realizatsiia. Rezultaty / V. H. Kremen. — K. : Hramota, 2005. — 448 s.
11. Lytvyn A. V. Informatyzatsiia profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv budivelnoho profilu : [monohrafiia] / Andrii Viktorovych Lytvyn. — Lviv : Kompaniia «Manuskrypt», 2011. — 498 s.
12. Makhmutov M. Y. Pryntsypu obuchenya kak systemoobrazuiushchy faktor vzaymosviazы obshcheho y professyonalnoho obrazovanyia v srednem proftekhkuchylyshche / M. Y. Makhmutov, V. S. Bezrukova // Vzaymosviaz obshcheho y professyonalnoho obrazovanyia uchashchykhsia srednykh PTU. — M. : Yzd. APN SSSR, 1983. — S. 15-31.
13. Nychkalo N. H. Neperervna profesiina osvita yak filosofska ta pedahohichna katehoriia / N. H. Nychkalo // Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka. — 2001. — Vyp. 1. — S. 9-22.
14. Nychkalo N. H. Neperervna profesiina osvita — tendentsiia svitova / N. H. Nychkalo // Rozvytok pedahohichnoi i psykholohichnoi nauk v Ukraini 1992-2002 : Zbirnyk naukovykh prats do 10-richchia APN Ukrainy / Akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy. — Chastyna 2. — Kharkiv : «OVS», 2002. — S. 148-161.
15. Nychkalo N. H. Neperervna profesiina osvita : mizhnarodnyi aspekt / N. H. Nychkalo // Neperervna profesiina osvita : problemy, poshuky, perspektyvy : [monohrafiia] / Za red . I. A. Ziaziuna. — K. : Vydavnytstvo «Vipol», 2000. — S. 58-80.
16. Rudenko L. A. Psykholoho-pedahohichni zasady diialnosti pedahoha suchasnoi profesiinoi shkoly : navchalno-metodychnyi posibnyk / H. S. Dehtiarova, M. M. Koziar, L. A. Rudenko, A. V. Shydelko // za red. L. A. Rudenko. — K. : Pedahohichna dumka, 2013. — 144 s.
17. Rudenko L. A. Formuvannia komunikatyvnoi kultury maibutnykh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia u profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladakh : [monohrafiia] / Larysa Anatoliivna Rudenko. — Lviv : Piramida, 2015. — 342 s.

РЕЗЮМЕ

Мирослав Коваль,

доктор педагогических наук, профессор,
Львовский государственный университет
безопасности жизнедеятельности

Игорь Коваль,

кандидат педагогических наук,
Львовский государственный университет
безопасности жизнедеятельности

Основные принципы профессиональной подготовки будущих спасателей

В статье аргументировано, что специальное образование будущих спасателей к деятельности в экстремальных условиях предполагает учет методологических идей и требований к организации образовательного процесса в учреждениях высшего образования Государственной службы Украины по чрезвычайным ситуациям, отражающие совокупность принципов профессиональной подготовки. К основным принципам профессиональной подготовки, необходимо реализовывать в профессиональной подготовке специалистов службы гражданской защиты, отнесены принципы профессиональной направленности обучения, опережающего развития, фундаментализации, информатизации, непрерывности и преемственности. Все указанные принципы реализуются в тесной взаимосвязи, взаимообуславливающие и производя друг друга.

Ключевые слова: *принципы профессиональной подготовки; профессиональная готовность; спасатели; компетентность; информатизация; безопасность человека.*

SUMMARY

Miroslav Koval,
Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Lviv State University life safety
Igor Koval,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Lviv State University life safety

BASIC PRINCIPLES OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE RESCUERS

The article argues that the special education of future rescuers to work in extreme conditions involves taking into account methodological ideas and requirements for the organization of the educational process in higher education institutions of the State Emergency Service of Ukraine, reflecting a set of principles of training. The main principles of professional training that need to be implemented in the professional training of civil defense specialists include the principles of professional orientation of training, advanced development, fundamentalization, informatization, continuity and continuity. The implementation of the principle of professional orientation of training forms the rescuers' interest in working in extreme conditions, directing the educational process in accordance with the qualification requirements of the specialty. Based on the principle of advanced development, rescuers form, in accordance with their own personal properties, an algorithm of error-free actions that are formed in them when using innovative methods of modeling situations of uncertainty in the educational process. Important in the training of human security professionals is the principle of fundamentalization, which directs the educational process in the direction of ensuring the metamorphosis of educational and cognitive activities into a professional, while maintaining a balance between acquired knowledge, skills and basic education. The principle of informatization is noteworthy, which contributes to the individualization of the educational process, ensuring its informativeness. The principle of continuity and continuity is based on scientific and technological progress, constantly contributing to the introduction into practice of rescuers of the latest technologies to prevent, rescue and eliminate emergencies. Taking into account the above principles of professional training contributes to a deep understanding of the essence of the studied process as a strategic direction of professional training of human security specialists. All these principles are implemented in close connection, interdependent and producing each other.

Key words: *principles of professional training; professional readiness; rescuers; competence; informatization; human safety.*